

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ex Recogniti||one Des. Eras-||mi Roterodami.||

Erasmus, Desiderius

Basileae, 1518

VD16 E 3644

Aelii Spartiani Severvs. Ad Diocletianvm Avgvstvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14277

patientiae tuae, doctrinae tuae, nobilitati tuae, innocentiae tuae. Vincis inimicos, hostes exuperas, dii te tumentur, & reliqua. Vixerunt igitur posterii Auidij Cassij securi, & ad honores admissi sunt. Sed eos Commodus Antoninus post excessum diui patris sui, omnes uiuos incendi iussit, quasi in factione deprehensos. Haec sunt quae de Cassio Auidio comperimus: cuius ipsius mores, ut supra diximus, uarij semper fuerunt: sed ad censuram, crudelitatemque propensiores: qui si obtinuisset imperium, fuisset non modo demens, sed bonus, sed utilis & optimus Imperator. Nam extat epistola eius ad generum suum iam Imperatoris huiusmodi. Misera respu. quae istos diuitiarum cupidos & diuites patitur misera. Marcus homo sanè optimus: qui dum demens dici cupit, eos patitur uiuere, quorum ipse non probat uitam. Vbi L. Cassius, cuius nos frustra tener nomē: Vbi Marcus ille Cato Censorius: Vbi omnis disciplina maiorum, quae olim quidem intercidit, nunc uero nec quaerit. Marcus Antoninus philosophatur: & quaerit de clementijs, & de animis, & de honesto & iusto, nec sentit p rep.

» Vides multis opus esse gladijs, multis elogijs, ut in antiquū statum publica forma reddatur. Ego uero istis praesidibus prouinciarum, an ego proconsules, an ego praesides putem: qui ob hoc sibi à senatu & ab Antonino prouincias datas credunt, ut luxurentur, ut diuites fiant? Audisti praefec. praetorij nostri philosophi ante triduum quàm fieret mendicum & pauperem, sed subito diuitem factum, unde quaeso, nisi de uisceribus reip. prouincialiumque fortunis? Sint sanè diuites, sint locupletes, ararium publicum refertient, Tantum dii faueant bonis patribus. Reddant Cassiani reip. principatum. Haec epistola eius indicat quàm seuerus, & quàm tristis futurus fuerit Imperator.

AELII SPARTIANI

SEVERVS

AD DIOCLETIANVM

AVGVSTVM.

INTERFECTO Didio Iuliano, Seuerus Africa oriundus imperiū obtinuit: cui ciuitas Lepti, pater Geta, maiores equites Romani ante ciuitatē omnibus datā. Mater Fuluīa Pia, patruī. M. Agrippa & Seuerus cōsulares. Auus maternus Macer, paternus Fuluius Pius fuere. Ipse natus est Erucio Claro bis & Seuero COSS. VI. Idus Apriles. In prima pueritia prius quā Latinis, Graecisque literis imbueretur, quibus eruditissimus fuit, nullū aliū inter pueros ludum, nisi ad iudices exercuit: cum ipse praelatis fascibus ac securibus, ordine pueroꝝ circumstante federet ac iudicaret. Octauodecimo anno publice acclamauit. Postea studiorum causa Romam uenit. Latum clauum à diuo Marco petijt, & accepit,

accepit, fauente sibi Septimio Seuero affine suo, bis iam consulari. Cum Romā uenisset, hospitem nactus, qui Hadriani uitam imperatoriam eadem hora legeret, quod sibi omen futuræ felicitatis arripuit. Habuit aliud omen imperij. Cum rogatus ad cenā imperatoriā palliatus uenisset, qui togatus uenire debuerat, togam prædianā ipsius imperatoris accepit. Eadem nocte somniavit lupæ se uberibus ut Remū inharere uel Romulum: sedit & in sella imperatoria temere à ministro posita, ignarus quod non liceret. Dormienti etiā in stabulo serpens caput cinxit, & sine noxa expergefactus & acclamantibus familiaribus abiit. Iuentā plenam furorū, nonnuncq; & criminū habuit. Adulteriꝝ causam dixit, absolutusq; est à Iuliano proconsule, cui & in proconsulatu successit, & in cōsulatu collega fuit, & in imperio item successit. Quæsturā diligenter egit, omnibus fortibus natus militari. Post quæsturam sortem Beticam accepit, atq; inde Africam petijt, ut mortuo patre rem domesticā componeret. Sed dum in Africa est, pro Betica Sardinia ei attributa est, quod Beticā Mauri populabantur. Acta igitur quæstura Sardinienſi, legationē proconsulis Africæ accepit. In qua legatione cū eum quidam municipum suorū Leptitanus, præcedētib; fascibus ut antiquū contubernalem ipse plebeius amplexus esset, fustibus eum sub elogio eiusdem præconis cecidit. Legatū P. R. homo plebeius temere amplecti noli. Ex quo factum est, ut in uehiculo etiā legati sederent, qui ante pedibus ambulabāt. Tunc in quadam ciuitate Africana cum sollicitus Mathematicū consuluiſſet, positaq; hora, ingentia uidiſſet Astrologus, dixit ei, Tuam non alienā pone genituram. Cūq; Seuerus iurasset suam esse, omnia ei dixit, quæ postea facta sunt. Tribunatū plebis, Marco imperatore decernente, promeruit, eumq; seuerissime, exertissimeq; egit. Vxorem tunc Martiam duxit: de qua tacuit in historia uitæ priuata: cui postea in imperio statuas collocauit. Prætor designatus à Marco est non in candida, sed in competitorū grege, anno ætatis. XXXII. Tunc ad Hispaniam missus, somniavit primo sibi dici, ut templum Tarracone Augusti, quod iam leuabatur, restitueret. Deinde ex altissimi montis uertice, orbem terrarum, Romanq; despexit, cōcinentibus prouincijs, Iyra, uoce uel tibia. Ludos absens ædidit, Legionibus. IIII. Scythicæ deinde præpositus est circa Massiliam. Post hoc Athenas petijt, studiorū, sacrorumq; causa & operum ac uetustatum: ubi cū iniurias quasdam ab Atheniensibus pertulisset: inimicus his factus, minuendo eorum priuilegia iam Imperator se ultus est. Deinde Lugdunensem prouinciam Legatus accepit. Cum amissa uxore, aliam uellet ducere: genituras sponsarum requirebat, ipse quoq; matheseos peritissim⁹: & cum audisset esse in Syria quādā, quæ id genituræ haberet ut regi iungeretur, eandē uxore petijt, Iuliam scilicet, & accepit interuentu amicorum: ex qua statim pater factus est. A Gallis ob seueritatē & honorificentiam & abstinentiam, tantum quantū nemo dilectus est. Deinde Pannonias proconsulari imperio rexit. Post hoc Siciliam proconsularem sorte meruit, susceptiq; Romæ alterum filium. In Sicilia, quasi de imperio uel uates, uel Chaldaeos consuluiſſet, reus factus est præfec. prætor. quibus audiendus datus fuerat. Iam Cōmodo in odiū ueniēte absolutus est, calumniatore in

Opinor le-
gendū labe-
batur.

tore in crucem acto. Consulatum cum Apuleio Ruffino primū egit, Cōmodo se inter plurimos designante. Post consulatum anno fermè fuit ociosus, deinde Læto suffragante, exercitui Germano præponitur. Proficiscens ad Germanos exercitus, hortos spatiosos comparuit: cum antea ædes breuissimas Romæ habuisset, & unum fundum. Inuenit etiam in his hortis cum humi iacens epularetur cū filijs parca cœna poma: quæ apposita, maior filius qui tunc quinquēnis erat cum lusoribus puerulis manu largiore diuideret: paterq; illum reprehendens dixisset, Parcius diuide: non em̄ regias opes possides, quinquēnis puer respondit, sed possidebo inquit. In Germaniam profectus, ita se in ea legione egit, ut famam, nobilitatemq; iam ante cumularet. Et hactenus militare priuatus egit. Dehinc à Germanis legionibus ubi auditum est Commodum occisum, Iulianum autem cum odio cunctōrum imperare: multis hortantibus repugnans Imperator est appellatus apud Carnuntum Idibus Augustis: qui etiam sestetia quod nemo unquam principum militibus dedit. Deinde firmatis, quas post tergum relinquebat, prouincijs, Romam iter contendit, cedentibus sibi cunctis quacūq; iter fecit, cum iam Illyriciani exercitus & Gallicani, cogētibus ducibus, in eius uerba iurassent, Excipiebatur enim ab omnibus quasi ultor Pertinacis. Per idem tempus, autore Iuliano, Septimius Seuerus à senatu hostis est appellatus: legatis ad exercitum senatus uerbis missis, qui iuberent, ut ab eo milites senatu præcipiente discederēt. Et Seuerus quidem cum audisset senatus consentientis autoritate missos legatos, primo pertimuit: postea id egit corruptis legatis, ut apud exercitū pro se loquerentur, transirentq; in eius partes. His comperitis, Iulianus senatusconsultū fecit fieri de participando imperio cum Seuero. Incertum, uero id an dolo fecerit: cum iam ante misisset notos ducum interfectores quosdam, qui Seuerū occiderent: ita ut ad Pescennium Nigrum interficiendum miserat: qui & ipse imperium cōtra eum susceperat, autoribus Syriacis exercitibus. Verum Seuerus euitatis eorum manibus, quos ad se interficiendum Iulianus miserat, missis ad prætorianos literis, signū uel deserēdi, uel occidendi Iuliani dedit. Statimq; auditus est: nam & Iulianus occisus est in palatio, & Seuerus Romam inuitatus. Ita quod nulli unquam contigit, nutu tantū Seuerus uictor est factus, armatusq; Romam contendit. Occiso Iuliano cum Seuerus in castris, ex tentorijs quasi per hosticum ueniens, adhuc maneret, centum senatores legatos ad eum senatus misit ad gratulandum, rogandumq;. qui ei occurrerunt Interamne, armatumq; circumstantibus armatis salutarūt, excussine quid ferri haberent. Et postera die occurrente omni famulatio aulico, septuagenos uicenos aureos legatis dedit: eosdem præmisit facta potestate, siqui uellent remanere, ac secum Romam redire. Fecit etiam statim præfectum Flauium Iuuenalem: quē etiam Iulianus tertium præfec. præc. sibi assumpserat. Interim Romæ ingens trepidatio militum, ciuiumq; quod armatus cōtra eos Seuerus ueniret: qui se hostem iudicassent. his accessit, quod comperit Pescennium Nigrum à Syriacis legionibus Imperatorē appellatū: cuius edicta & literas ad populum uel senatum interceptis, per eos qui missi fuerant, ne uel præponerentur

y 2 populo

Agere Con/fulatum.

populo uel legerent in curia. Eodem tempore etiã de Clodio Albino sibi substituen-
 tuendo cogitauit, cui Casarianũ decretũ, aut Commodianũ uidebat impetiũ.
 Sed eos ipsos pertimescens de quibus recte iudicabat, Heraclitũ ad obtinendas
 Britannias, Plautianũ ad occupandos Nigri liberos misit. Cum Romã Seue-
 rus uenisset, pratorianos cum subarmalibus inermes sibi iussit occurrere, eosdẽ
 sic ad tribunal uocauit, armatis undiq; circumdatis. Ingressus deinde Romam,
 armatus cum armatis militibus Capitolium ascẽdit. Inde palatium eodem ha-
 bitu perrexit, prælatis signis quæ pratorianis ademerat, supinis nõ erectis. To-
 ta deinde urbe milites in templis, in porticibus, in ædibus Palatinis, quasi in sta-
 bulis manserunt, Fuitq; ingressus Seueri odiosus atq; terribilis, cum milites in-
 empta diriperet, uastationẽ urbi minantes. Alia die armatis stipatus, nõ solum
 militibus, sed etiam amicis in senatũ uenit. In curia reddidit rationẽ suscepti im-
 perij: causatusq; est, qd' ad se occidendum Iulianus notos ducum cædibus mi-
 sisset. Fieri etiã senatuscõsultũ coegit, ne liceret Imperatori incõsulto senatu oc-
 cidere senatorẽ. Sed cum in senatu esset, milites per seditionẽ dena milia popo-
 scerant à senatu, exemplo eorum, qui Augustum Octavianũ Romam deduxe-
 rant, tantũq; acceperant. Et cum eos uoluisset cõprimere Seuerus, nec potuisset,
 tamẽ mitigatos, addita liberalitate, dimisit. Funus deinde censorium Pertinacis
 imagini duxit, eumq; inter diuos sacrauit, addito Flamine & Sodalicibus Hel-
 uianis, qui Martiani fuerant. se quoq; Pertinacem uocari iussit, quõuis postea id
 nomẽ aboleri uoluerit, querimonia amicorũ. Dehinc æs alienũ dissoluit. Filias
 suas dotatas, maritis Prolio & Erio dedit. Et cum Prolio genero suo præfectu-
 ram urbis obtulisset, ille recusauit, dixitq; minus sibi uideri præfectum esse quã
 principis generũ. Vtrunq; autẽ generum statim cõsulem fecit, utrunq; ditauit.
 Alia die ad senatũ uenit, & amicos Iuliani inculatos, proscriptioni ac neci dedit.
 Causas plurimas audiuit. Accusatos à prouincialib⁹ iudices, probatis rebus, gra-
 uiter puniuit. Rei frumẽtariæ quã minimã reppererat, ita cõsuluuit, ut excedens
 ipse uita, septẽ annorũ canonẽ pater relinqueret. Ad orientis statum cõfirman-
 dum profectus est, nihil adhuc de Nigro palàm dicẽs. Ad Africam tamẽ legio-
 nes misit, ne per Libyam & Aegyptũ, Niger Africã occuparet: ac pater penuria
 rei frumentariæ perurgeret. Domitium Dextrũ in locum Bossi præfe. urbi reli-
 quit, atq; intra triginta dies quã Romam uenerat, est profectus. Egressus ab urbe
 ad Saxa rubra, seditionẽ ingentem ob locum castrorũ metandorũ ab exercitu
 passus est. Occurrit ei & statim Geta frater suus, quẽ prouinciam sibi creditam
 regere præcepit aliud sperantem. Nigri liberos ad se adductos in eo habuit ho-
 nore quo suos. Miserat sanẽ legionẽ, quæ Græciam, Thraciamq; præriperet, ne
 eas Pescennius occuparet: sed iam Byzantium Niger tenebat. Perinthum etiã
 Niger uolens occupare, plurimos de exercitu interfecit, Atq; ideo hostis cum
 Aemiliano est appellatus. Cuncq; Seuerũ ad participatũ uocaret, contemptus
 est. Promisit sanẽ Nigro tutum exilium, si uellet: Aemiliano autẽ non ignouit.
 Aemilianus dehinc uictus in Helleponto à Seueri ducibus, Cyzicum primũ
 confugit, atq; in aliam ciuitatẽ in qua eorũ iussu occisus est. Fusæ sunt eadem
 copiae

copiæ ab iisdem ducibus etiam Nigri. His auditis, ad senatum Seuerus Pertinax, quasi confectis rebus literas misit, deinde cõfligit cum Nigro: eumq; apud Cyzicum interemit. Caputq; eius pilo circumtulit. Filios Nigri post hoc, quos suorum liberorum cultu habuerat, in exilium cum matre misit. Literas ad senatum de uictoria dedit. Neque quenquam senatorum, qui Nigri partium fuerant: præter unum supplicio affectit. Antiochensibus iratior fuit, quod & administrantem se in Oriente riserant, & Nigrum etiam uictu iuuerant. Denique multa his ademit. Neapolitanis, & Palestinensibus ius ciuitatis tulit, quod pro Nigro diu in armis fuerant. In multos animaduertit præter ordinem senatorum, qui Nigrum fuerant secuti. Multas etiam ciuitates eiusdem partis iniurijs affectit, & damnis. Eos senatores occidit, qui cum Nigro militauerant ducum, uel tribunorum nomine. Deinde circa Arabiam plura gessit, Parthis etiã in ditionem redactis, nec non etiam Adiabenis. Qui quidem omnes cum Pescennio senserant. Atq; ob hoc reuersus triumpho delato, appellatus est Arabicus, Adiabenicus, Parthicus. Sed triumphum respuit, ne uideretur de ciuili triumphare uictoria. Recusauit & Parthicum nomen, ne Parthos lacefferet. Redeunti sanè Romam post bellum ciuile Nigri, aliud bellum ciuile Clodij Albinii nunciatum est, qui rebellauit in Gallia. Quare postea occisi sunt filij P. Nigri cum matre. Albinum igitur statim hostem iudicauit, & eos qui ad illũ mollius, uel scripserunt, uel rescripserunt. Et cum iret contra Albinũ in itinere apud Viminatium filium suum maiorem Bassianum apposito Aurelij Antonini nomine Cæsarem appellauit, ut fratrem suũ Getam ab spe imperij, quam ille cõceperat, submoueret. Et nomen quidem Antonini idcirco filio apposuit, quod somniauerat Antoninum sibi successurum. Vnde Getam etiam quidam Antoninum putant dictum, ut & ipse succederet in imperio. Aliqui putant idcirco illum Antoninum appellatum, quod Seuerus ipse in Marci familiam transire uoluerit. Et primo quidem ab Albinianis Seueri duces uicti sunt. Tunc sollicitus cum consulere à Pannoniacis auguribus, comperit se uictorem futurum, Aduersarium uero nec in potestatem uenturum, nec euasurum: sed iuxta aquã esse periturum. Multi statim amici Albinũ deferentes uenere, multi duces capti sunt, in quos Seuerus animaduertit. Multis interim uarie gestis in Gallia primo apud Tinurtium contra Albinum felicissime pugnauit Seuerus. Cũ quidem ingens periculum equi casu adijt, ita ut mortuus ictu plumbeæ crederetur, ita ut alius iam penè imperator ab exercitu deligeretur. Eo tempore lectis actis, quæ de Clodio Celsino laudando, qui Adrumentinus, & affinis Albinii erat, facta sunt, iratus senatui Seuerus quasi hoc Albino senatus præstitisset, Commodum inter diuos referendum esse censuit, quasi hoc genere se de senatu posset ulcisci, primusq; inter milites Diuum Commodum pronũciauit, id que ad senatũ scripsit addita oratione uictoriæ. Senatorum deinde qui in bello erant interempti, cadauera dissipari iussit. Deinde Albinii corpore allato penè seminecis caput abscindi iussit, Romanq; deferri, idq; literis prosequutus est. Victus est Albinus die xi. Calen. Mart. Reliquum autem cadauer eius ante
y 3 domum

domum propriam exponi, ac diuidi iussit. Equum præterea ipse residens supra cadauer Albini egit, expauescentemque admonuit ut effrenatus audacter protereret. Addunt alij quod idem cadauer in Rhodanum abijci præcepit simul etiam uxoris, liberorumque eius. Interfectis innumeris Albini partium uiris. Inter quos multi principes ciuitatis, multæ sceminæ illustres fuerunt. Omnium bona publicata sunt, ærariumque auxerunt, cum eis & Hispanorum, & Gallorum proceres multi occisi sunt. Denique militibus tantum stipendiorum, quantum nemo principum dedit. Filij etiam suis ex hac proscriptione tantum reliquit, quantum nullus imperatorum. Cum magnam partem auri per Gallias & Hispanias per Italiã Imperator iã fecisset. Tuncq; primum priuatarum rerum procuratio constituta est. Multi sanè post Albinum fidem ei seruantes bello à Seuero superati sunt. Eodem tempore etiam legio Arabica defecisse ad Albinum nunciata est. Vluis igitur grauius Albinianam defectionem interfectis plurimis, genere quoque eius extincto. Iratus populo & senatoribus Romam uenit. Commodum in senatu & concione laudauit. Deum appellauit. Infamibus displicuisse dixit: ut appareret eum apertissime fuere. Post hoc de sua clementia disseruit: cum crudelissimus fuerit, & senatores conscriptos occiderit. Occidit autem sine causæ dictione hos nobiles Mummium. Secundinum Asellium. Claudianum, Claudium, Rufum, Vitalium, Victorem, Papium, Faustum, Aelium, Celsum, Iulium Rufum, Lollium profectum, Aurunculeium. Cornelianum, Antoniũ, Balbum, Posthumium, Seuerũ, Sergiũ, Lustralem, Fabium, Paulinũ, Nonium, Græcum, Mastiũ, Fabianum, Casperium, Agrippinũ, Ceionium, Albinũ, Claudicum, Supplicianũ, Memmium, Rufinum, Casperium, Aemilianum, Cocceium Verum, Erucium Clarum, L. Stilonem, Clodium Rufum, Egnatuleium, Honoratum, Petronium Junio, rem Pescenios, Vestum, & Veratianum, & Aurelianum, & Materianum, & Iulianum, & Albinum, Cerellios Macrinum, & Faustianianum, & Iulianum, Herennium nepotem Sulpium canum, Valerium Catulinum, Nouium Rufum, Claudium Arabianum Marcum Asellionem. Horum igitur tantorum, ac tam illustrium uirorum nam multi in his cõsulares, multi prætorij, omnes certe summi uiri fuere, interfecto ab Afris, ut deus habetur. Cincium Seuerum calumniatus est, quod se ueneno appetisset, atq; ita interfecit. Narcissum deinde Commodi strangulatorem leonibus obiecit. Multos præterea obscuri loci homines interemit, præter quos ius prælij absumpsit. Post hæc cum se uellet commendare hominibus, uehicularium munus à priuatis ad fiscum traduxit. Casarem deinde Bassianum Antoninũ à senatu appellari iussit decretis imperatorij insignibus. Rumore deinde belli Parthici extincto patri, matri, auo, & uxori priori per se statuas collocauit. Plautianum ex amicissimo cognita eius uita ita odio habuit, ut & hostem publicum appellaret, & repositis statuæ eius per orbem terræ graui eum insigniret iniuria. Iratus præcipue, quod inter propinquorum, & affinium Seueri simulacra suam statuam ille posuisset. Palæstinis poenam

Ita p deinde

poenam remisit: quam ob causam Nigri meruerat. Postea iterum cū Plauciano in gratiam redijt, & ueluti ouans urbem ingressus capitolium petijt. Quamuis & ipsum procedenti tempore occidit. Getæ minori filio togam uirilem dedit. Maïori Plautinam filiam uxorem iunxit. Hi qui hostem publicum Plaucianum dixerant deportati sunt. Ita omnium rerum semper quasi naturali lege mutatio est. Filios deinde COSS. designauit. Getam fratrem extulit. Profectus dehinc ad bellum Parthicum est ædito gladiatorio munere, & congiario populo dato. Multos inter hæc causis, uel ueris, uel simulatis occidit. Damnabantur autē pleriq; cur iocati essent, alij cur tacuissent, alij cur pleraq; figurata dixissent, ut esset imperator uere nominis sui uere Pertinax, uere Seuerus. Erat sanè in sermone uulgari Parthicum bellum affectare Septimium Seuerum gloria cupiditate, non aliqua necessitate deductum. Traiecto denique exercitu à Brundusio continuato itinere uenit in Syriam: Parthosque summouit. Sed postea in Syriam redijt, ita ut se pararet, ac bellum Parthis inferret. Inter hæc Pescennianas reliquias Plautiano autore persequebatur. Ita ut nonnullos etiam ex amicis suis quasi uitæ suæ insidiatores appeteret. Multos etiam quasi Chaldaeos, aut uates de sua salute consulissent, interemit. Præcipue suspectos unum quemque idoneum imperio cum ipse paruulos adhuc filios haberet, idc̄q; dici ab his uel crederet uel audiret, qui sibi augurabantur imperium. Denique cum occisi essent nonnulli: Seuerus se excusabat. Et post eorum mortem negabat fieri iussisse, quod factum est. Quod de Læto præcipue Marius Maximus dixit. Cum soror sua Leptitana ad eum uenisset uix latine loquens, ac de illa multum imperator erubesceret dato filio eius Latodauo, atque ipsi multis muneribus, redire mulierem in patriam præcepit. Et quidem cum filio qui Busseni uita defunctus est. Aestate igitur iam exeunte Parthiam ingressus Ctesiphonem pulso rege peruenit, & cœpit. Hiemali propè tempore quod in illis regionibus melius per Hyemem bella tractantur: cum herbarum radicibus milites uiuerent, atque inde morbos ægritudinesque contraherent, quare cum obsistentibus Parthis fluente quoque per insuetudinem cibi aluo militum, longius ire non posset, tamen perstitit, & oppidum cœpit, & regem fugauit, & plurimos interemit, & Parthicum nomen meruit. Ob hoc etiam filium eius Bassianum Antoninum, qui Cæsar appellatus iam fuerat annum XIII agentem participem imperij dixerunt milites, Getam quoque minorem filium Cæsare dixerunt eundē Antoninum, ut pleriq; in literas tradunt, appellantes. Harum appellationum causa donatiuum militibus largissimum dedit, Concessa omni præda oppidi Parthici quod milites quærebant. Inde in Syriam redijt uictor, & Parthicum deferentibus sibi patribus triumphum, idcirco recusauit, quod consistere in curru affectus articulari morbo non posset, filio sanè concessit, ut triumpharet. Cui senatus Iudaicum triumphū decreuerat, idcirco quod & in Syria res bene gestæ fuerant à Seuero. Deinde cum Antiochiā transisset, data uirili toga filio maïori secū eum COSS. designauit, & statim in Syria consu-

Erat in sermone, pro rumor erat.

Legendum opinor, Bysseni.

Als culpa.

y 4 latum inierūt.

Christiani.

Opinor ad/
dendum. nō
est reuerfus.
Murus in
transuersa
Britannia.

Eboracum.

latum inierunt. Post hoc dato dispendio cumlatiore militibus, Alexandria pe-
tijt. In itinere Palestinis plurima iura fundauit. Iudæos fieri sub graui pœna ue-
tuit. Idem etiã de Christianis sanxit. Deinde Alexandrinis ius Buleutarum de-
dit, qui sine publico consilio, ita ut sub regibus ante uiuebant uno iudice conten-
ti, quem Cæsar dedisset. Multa præterea his iura mutauit. Iucundam sibi pere-
grinationem hanc propter religionem dei Serapidis: & propter nouitatem ani-
malium bello eorum fuisse, Seuerus ipse postea semper ostendit. Nam &
mensam & Memnonem, & Pyramides, & Labyrinthum diligenter inspexit, &
quoniam longum est minora persequi, huius magnifica illa, quod uicto & occi-
so Iuliano prætorianas cohortes exautorauit. Pertinacẽ contra uoluntatem mi-
litum in deos retulit: Saluij Iuliani decreta iussit aboleri, quod non obtinuit.
Denique cognomentum Pertinacis non tam ex sua uoluntate, quàm ex mo-
rum parsimonia uidetur habuisse. Nam & infinita multorum cæde crudelior
habitus, & cum quidam ex hostibus eidem se suppliciter obtulisset: dixissetque
ille, quod facturus esset, non mollitus tam prudente dicto, interfici eum iussit.
Fuit præterea delendarum cupidus factionum. Propẽ à nullo congressu, nisi ui-
ctor. Persarum regem Abagarum subegit. Arabas in ditionem accepit. Adia-
uenas ui tributarios coëgit. Britanniam quod maximum eius imperij decus est,
muro per transuersam insulam ducto, utrinque ad finem Oceani muniuit: Vn-
de etiã Britannici nomen accepit. Tripolim unde oriundus erat, contusis bel-
licosissimis gentibus, securissimam reddidit, ac pacem diuturnam. oleum gratui-
tum, & fecundissimum in æternum donauit. Idem cum implacabilis delictis
fuit, tum ad erigendos industrios quosque iudicij singularis. Philosophiã, ac di-
cendi studijs satis deditus. Doctrinã quoque nimis cupidus. Latronum ubiq;
hostis, uitam suam priuatam, publicamq; ipse composuit ad fidem, solum ta-
men uitium crudelitatis excusans. De hoc senatus ita iudicauit, illum, aut nasci
non debuisse, aut mori, quod & nimis crudelis, & nimis utilis reipublice uideret-
ur. Domi tamen minus cautus, qui uxorem Iuliam famosam adulterijs tenuit,
eam etiã coniurationis cõsciam. Idẽ cū pedibus æger bellũ moraretur: idẽq; mili-
tes anxie ferrent, eiusque filium Bassianum, qui una erant: Augustum fecissent,
tollit se atq; tribunal ferri iussit. Adesse deinde omnes tribunos, centuriones,
duces, & cohortes, quibus autoribus id acciderat. Sisti deinde filium, qui Augu-
sti nomen acceperat. Cumque animaduerti in omnes autores facti, præter fili-
um iuberet, rogareturq; omnibus ante tribunal prostratis, caput manu contin-
gens ait: Tandem sentitis caput imperare non pedes. Huius dictum est, cum
eum ex humili per literarum, & militiã officia ad imperium plurimis gradibus
fortuna duxisset, omnia inquit, sui, & nihil expedit. Perijt Eboraci in Britannia
subactis gẽtibus, quæ Britannia uidebantur infestæ, anno imperij xviii mor-
bo grauissimo extinctus iam senex reliquit filios duos, Antoninum Bassianum
& Getam, cui, & ipsi in honorem Marci Antonini nomen imposuit. Illatus se-
pulchro Marci Antonini, quẽ ex omnibus imperatoribus tantũ coluit, ut & Cõ-
modum

modum in diuos referret. & Antonini nomē omnibus deinceps quasi Augusti ascribendum putaret. Ipsi à senatu, à gentilibus, liberisq; eius funus amplissimū exhibitū fuit, atq; inter diuos est relatus. Opera publica præcipue eius extant, Septizonium & Thermæ Seuerianæ. Eius deniq; etiam ianuæ in Transyberiana regione ad portam nominis sui, quarū forma intercicens, statim usum publicum inuidit. Iudicium de eo post mortem magnum omnium fuit, maxime quod diu nec à filijs eius boni aliquid reipublicæ uenit. Et postea inuadentibus multis rempublicam, res Romana prædonibus directui fuit. Hic tamē exiguis uestibus usus est, ut uix tunica eius aliquid purpuræ haberet, cum hirta chlamyde humeros uelaret. cibi parcissimus: leguminis patrij auidus: uini aliquando cupidus, carnis frequenter ignarus. Ipse decorus, ipse ingens, promissa barba, cano capite & crispo, Vultu reuerendus, canorus uoce, sed Afrum quiddam usque ad senectutem sonans: ac multum post mortem amatus, uel inuidia deposita, uel crudelitatis metu. Legisse me apud Aelium Maurum Phlegontis Hadriani libertum memini, Septimum Seuerum immoderatissime cum moreretur lætatum, quod duos Antoninos pari imperio reipublicæ relinqueret, exemplo Pij, qui Verum & Marcum Antoninos per adoptionem filios reipublicæ reliquit. Hoc melius, quod ille filios per adoptionem, hic per se genitos rectores Romanæ reipublicæ daret, Antoninum scilicet Bassianum, quem ex priore matrimonio susceperat, & Getam quem de Iulia genuerat. Sed illum multum spes fefellit. Nam unum paricidium, alterum sui mores reipublicæ inuiderunt: sanctumq; illud nomen in nullo diu bene mansit. Et reputanti mihi Diocletiane Auguste, neminem propè magnorum uirorum, optimum & utilem filium reliquisse, satis daret. Denique aut sine liberis uiri interierunt, aut tales habuerunt plerique, ut melius fuerit de rebus humanis sine posteritate discedere. Et ut ordiamur à Romulo, hic nihil liberorum reliquit, nihil Numa Pompilius, quod utile posset esse reipublicæ. Quid Camillus, num sui similes liberos habuit? Quid Scipio? Quid Catones, qui magni fuerunt? Iam uero quid de Homero, Demosthene, Vergilio, Crispo, & Teretio, Plauto, cæterisq; alijs loquar? Quid de Casare? Quid de Tullio, cui soli melius fuerat liberos non habere? Quid de Augusto, qui nec adoptiuum bonum filium habuit: cum illi eligendi potestas fuisset ex omnibus? Falsus est etiam ipse Traianus in suo municipio ac nepote deligendo. Sed ut omittamus adoptiuos, ne nobis Antonini Pius & Marcus numina reipublicæ occurrant, ueniamus ad genitos, Quid Marco felicius fuisset, si Commodum non reliquisset hæredem? Quid Seuero Septimio si Bassianum non genuisset? qui statim insimulatum fratrem insidiarum contra se cogitatarum, paricidiali etiam figmento interemit? qui noueram matrem: quinimo in cuius sinu Getam filium eius occiderat, uxorem duxit, qui PAPINIANVM iuris Asylum, & doctrinæ legalis thesaurum, quod paricidium excusare noluisset, occidit, & præfectum suum, ne omni per se & per scientiā suam magno deesset & dignitas, Deniq; ut alia omittam, ex huius moribus factum pato, ut Seuerus tristior uir ad omnia, immo etiā crudelior, pius & dignus deorū altaribus

Septizoniū.
Opinor legendum,
fornix.

Heroum filij
noxæ.

Papiniani
laus.

Apparet de
esse non nihil.

altaribus duceretur. Qui quidem diu, immo Salustij orationem, qua Micipsa filios ad pacem hortat, ingrauatius morbo misisse filio dicitur maiori. Idem frustra & hominem tantum ualetudine. Vixit denique in odio populi diu Antoninus: nomenque illud uenerabile diu minus amatum est: quamuis & uestimenta populo dederit, unde Caracallus est dictus, & thermas magnificentissimas fecerit. Extat sane Romae Seueri porticus, gesta eius exprimens, a filio quantum plurimi docent structa. Signa mortis eius haec fuerunt. Ipse somniauit quatuor aquilis & gemmato curru praeuolante, nescio qua ingenti humana specie ad caelum esse raptum: cumque raperetur, octoginta & nouem numeros explicuisse, ultra quot annos ne unum quidem annum uixit: nam ad imperium senex uenit. cumque positus esset in circulo ingenti aereo, diu solus & destitutus stetit. cum uereretur autem, praecipuus rueret, a Ioue se uocatum uidit, atque inter Antoninos locatum. Die Circensium cum tres uictoriae more solito essent locatae gypsea cum palmis, media quae ipsius nomine ascriptum orbem palmis tenebat, uento icta, de podio stans decidit, & humi constitit. Ea quae Getae nomine inscripta erat, corruit & omnis comminuta est. Illa uero quae Bassiani titulum praeferebat, amissa palma, uenti turbine uix constitit. Post Maurum apud uallum missum in Britannia, cum ad proximam mansionem rediret: non solum uictor, sed etiam in aeternum pace fundata, uoluens animo quid ominus sibi occurreret, Aethiops quidam e numero militari, clarae inter scurras fama, & celebratorum semper iocorum, cum corona & cupressu facta, eidem occurrit. Quem cum ille iratus remoueri ab oculis praecipisset: & coloris eius tactus omine & coxisse, ille dicitur ioci causa, Totum fuisi, totum uicisti, Iam deus esto uictor. Et in ciuitatem ueniens, cum rem diuinam uellet facere, primum ad Bellonae templum ductus est terrore aruspicius rustici: deinde hostiae furuae sunt applicatae. Quod cum esset aspernatus, atque ad palatium se reciperet, negligentia ministrorum nigrae hostiae usque ad limen domus Palatinae Imperatorem secuta sunt. Sunt per plurimas ciuitates opera eius insignia. Magnum uero illud in ciuitate eius, quod Romae omnes aedes publicas, quae uitio temporum labeantur, instaurauit, nusquam prope suo nomine ascripto: seruatis tamen ubique titulis conditorum. Moriens septem annorum canonem: ita ut quotidiana septuaginta quinque milia modiorum expendi possent, reliquit. Olei uero tantum, ut per quinquentium non solum usus, sed & totius Italiae, quae oleo egeret, sufficeret. Ultima uerba eius dicuntur haec fuisse. Turbatam rempublicam ubique accepi, pacatam etiam Britannis relinquo, senex & pedibus aeger: firmum imperium Antoninis meis relinquens, si boni erunt, imbecillum si mali. Iussit deinde signum tribuno dari, Laboremus, quia Pertinax quando in imperium adscitus est, signum dederat, Militemus. Fortunam deinde Regiam, quae comitari principes & in cubiculis poni solebat, geminare statuerat: ut sacratissimum simulacrum utrique relinqueret filiorum. Sed cum uideret se perurgeri sub horam mortis iussisse fertur, ut alternis diebus apud filios Imperatores in cubiculis fortuna poneretur. Quod Bassianus prius contempsit, quam faceret parricidium

Mansio.

Legendum
opinor, cu/
presti, aut co
rona. Quin
magis suspi
cor aliquid a
scriptore pre
termissum,
atque ita pri
mum fuisse
scriptum, Et
coloris eius
tacto omine,
& arboris,
dixisse ille di
citur.

ret paricidium. Corpus eius à Britannia Romam usque cum magna prouincialium reuerentia susceptum est, quàmuis aliqui urnulam auream tantum fuisse dicant, Seueri reliquias continentem, eandemq; Antoninorum sepulchro illatam. Cum Septimius Pertinax Seuerus illic ubi uita functus est, esset incensus, cum Septimodium faceret, nihil aliud cogitauit, quàm ut ex Africa uenientibus, suū opus occurreret: & nisi absente opere per praefectum urbis medium simulacrū eius esset locatū, additū Palatinis aedibus, id est regiū atrium ab ea parte facere uoluisset perhibetur. Quod etiā post Alexāder cum uellet facere, ab aruspibus dicitur esse prohibitus, cum hoc sciscitatus non litasset.

AELII SPARTIANI

PESCENNIUS NIGER

AD DIOCLETIANVM
AVGVSTVM.

ARVM ATQVE DIFFICILE EST, ut quos Tyrannos aliorum uictoria fecerit, bene mittantur in literas: atq; ideo uix omnia de his plene in monumentis atq; annalibus habentur. Primū enim quae magna sunt in eorum honorem, ab scriptoribus deprauantur, deinde alia supprimuntur. Postremo non magna diligentia eorū generatio ac uita requiritur, cum satis sit audaciam eorū & bellum in quo uicti fuerint, ac poenam proferre. Pescennius ergo Niger, ut alij tradunt, modicis parentibus: ut alij, nobilibus fuisse dicitur, patre Annio Fusco, matre Lampridia, auo curatore Aquini: ex qua familia originem ducebat: quod quidem dubium etiam nunc habetur. Hic eruditus mediocriter, moribus ferox, diuitijs immodicus, uita parcus, libidinis effrenatae ad omne genus cupiditatum. Ordines diu duxit, multisque ducatus peruenit, ut exercitus Syriacos iussu Commodi regeret, suffragio maxime Athleta, qui Commodum strangulauit, ut omnia tunc fiebant. Is postea quam comperit occisum Commodum, Iulianum imperatorem appellatum, eundemq; iussu Seueri & Senatus occisum, Albinum etiam in Gallia sumpsisse nomen imperatoris ab exercitibus Syriacis, quos regebat: appellatus est imperator, ut quidam dicunt, magis in Iuliani odium, quam in aemulatione Seueri. Huic ob detestatione Iuliani primis imperij diebus ita Romae factum est à Senatoribus duntaxat, qui & Seuerū oderant, ut inter lapidationes, execrationesq; omniū illi feliciter optaretur, illum principem superi, & illum Augustū populus acclamaret. Iulianū autē oderant populares, quod Pertinacē milites occidissent, & illū imperatorem aduersa populi uoluntate appellasset. Deniq; ingentes ob hoc seditiones fuerunt. Ad
occidendum

Lapidatio, &
infectatio.